

Umetniška gimnazija – glasbena smer
Modul A in B: glasbeni stavek, petje – inštrument

Posodobljeni učni načrt

ZBOR

**DRUGE OBLIKE SAMOSTOJNEGA ALI
SKUPINSKEGA DELA**

210 ur

Posodobljeni učni načrt

ZBOR

Druge oblike samostojnega ali skupinskega dela (210 ur)

Posodobljeni učni načrt so pripravili:

Predsednica predmetne skupine:

Helena Fojkar Zupančič, prof., Zavod sv. Stanislava – Škofijska klasična gimnazija, Ljubljana

Člana:

Ambrož Čopi, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana, Ljubljana

Damijan Močnik, prof., Zavod sv. Stanislava – Škofijska klasična gimnazija, Ljubljana

Vodja in koordinator predmetne skupine za zbor:

mag. Tomaž Faganel

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod za šolstvo

Recenzenta:

izr. prof. Marko Vatovec, Univerza v Ljubljani – Akademija za glasbo, Ljubljana

Jasmina Dobaj, prof., Konservatorij za glasbo in balet Maribor, Maribor

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Žiga Turk**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof.**, in **mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizks.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izo_brazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana, 2012

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:78.087.68(0.034.2)

FOJKAR Zupančič, Helena

Posodobljeni učni načrt. Zbor [Elektronski vir] : druge oblike samostojnega ali skupinskega dela : 210 ur / [pripravili Helena Fojkar Zupančič, Ambrož Čopi, Damijan Močnik]. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2012. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul A in B, Glasbeni stavek, petje - inštrument)

ISBN 978-961-03-0121-9 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl. 2. Čopi, Ambrož 3. Močnik, Damijan, 1967-265669376

Posodobljeni učni načrt za predmet zbor je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za zbor. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet zbor, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje, 7. 5. 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju poučevanja petja v zboru.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 154. seji 24. januarja 2013.

Vsebina

1 OPREDELITEV PREDMETA.....	4
2 SPLOŠNI CILJI	5
3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE.....	6
4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA.....	12
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA.....	13
5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja.....	13
5.2 Medpredmetne povezave.....	14
6 MATERIALNI POGOJI	16
7 ZNANJE IZVAJALCEV	17

1 OPREDELITEV PREDMETA

- Predmet zbor se kot oblika samostojnega ali skupinskega dela izvaja v 2., 3. in 4. letniku umetniške gimnazije glasbene smeri v obsegu 210 ur.¹
- Predmet zbor obiskujejo dijaki² modula A in B programa umetniške gimnazije – glasbena smer in je pomemben del nadgradnje temeljnega in glasbenega izobraževanja z medpredmetnim pomenom.
- Predmet zbor je nujen za razvoj poklicnega glasbenika.
- Predmet zbor skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente, jim omogoča pridobivanje dodatnih glasbenih znanj in izkušenj ter pomeni nadgradnjo celotnega glasbenega šolanja na srednji stopnji.
- Pri predmetu zbor dijaki razširjajo estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo osebno kritično-analitični odnos do glasbenega dela.
- Predmet zbor navaja dijake na samostojno in skupinsko delo ter iskanje ustreznih rešitev pri izvajanju glasbe.
- Pri predmetu zbor dijaki oblikujejo lasten glasbenopredstavni svet in spoznavajo procese poustvarjanja in posredno ustvarjanja glasbe.
- Pri predmetu zbor se dijaki dodatno usposabljujejo za kakovstno in kompetentno poustvarjanje glasbe.
- Petje v zboru ima davne zgodovinske korenine; je najbolj prvinski način glasbenega izražanja posameznika in zgodovinsko najbolj razširjena oblika ljubiteljskega in poklicnega glasbenega delovanja.
- Petje v zboru je pomembno za oblikovanje dijakove osebnosti in za njegov psihosocialni razvoj, za oblikovanje ustvarjalnega odnosa do delovanja v skupini, za oblikovanje splošnega odnosa do glasbe, lastne kulture, izročila in zgodovine.
- Petje v zboru ima pri Slovencih poseben in neposreden narodnostnoidentifikacijski pomen ter je ustvarjalen način zavedanja in ohranjanja narodnostne in kulturnoglasbene dediščine.

1 Predlog tega učnega načrta je lahko osnova in pomoč za delo z zborom v drugih srednjih šolah.

2 V tem učnem načrtu izraz *dijak* velja enakovredno za *dijaka* in *dijakinjo*. Enako izraz *učitelj* velja enakovredno za *učitelja* in *učiteljico*.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu zbor:

- sistematično seznanjajo s starosti in glasbenim sposobnostim primerno zborovsko literature, *a cappella* in vokalno-instrumentalno glasbo;
- razvijejo sposobnost vsakovrstnega medsebojnega prilagajanja, skupinskega podajanja glasbenega dela kot glasbenooblikovne in vsebinske celote;
- izvajajo dela slovenskih in tujih skladateljev vseh slogovnih obdobj;
- smiselno povezujejo besedo in glasbo;
- aktivno in ustvarjalno sodelujejo pri izvajanju predmeta in si pridobijo samoiniciativnost in podjetnost;
- prilagajajo se različnim oblikam dela v pevskem zboru;
- razvijejo smisel in čut za delovno disciplino, za skupinsko delo in pridobijo izkušnjo skupnega izvajanja glasbe;
- razvijejo vse osebne glasbene danosti, ki imajo svojo nadgradnjo v skupnem poustvarjanju glasbe;
- dosežejo znanja za nadaljevanje študija glasbe in se vključujejo v pevske sestave;
- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- razvijejo svoje poustvarjalne sposobnosti;
- spoznajo značilnosti petja v slovenskem in drugih jezikih;
- spoznajo, razumevajo in uporabljajo tujejezične glasbene strokovne izraze;
- za doseganje učnih ciljev kritično uporabljajo informacijsko tehnologijo;
- pridobijo primerjalno kritično presojo o uspešnosti lastnega učnega procesa;
- razvijejo delovne navade in odnos do dela;
- razvijejo sposobnost estetskega doživljanja glasbe;
- rezultate svojega dela predstavljajo različno: na nastopih in koncertih ter na domačih in mednarodnih zborovskih srečanjih in tekmovanjih;
- nadgradijo sposobnosti in znanja za svoje bodoče glasbeno delo kot pevci, inštrumentalisti, zborovodje, dirigenti in/ali skladatelji;
- razvijejo pozitiven odnos do zborovske glasbe in jo kritično vrednotijo;
- spremljajo in se aktivno vključujejo v slovensko zborovstvo.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Operativni cilji

Tehnične prvine izvajanja predmeta so glede na njihovo celovitost in medsebojno prepletenost enotne v vseh letnikih in jih glede na njihovo splošnost in kontinuiteto v treh letih izvajanja predmeta ni mogoče ločevati stopenjsko ali po posameznih letnikih.

Dijaki se pri vsaki enoti izvajanja predmeta soočajo z vsemi temeljnimi zahtevami petja samostojno in v skupini, ki je potrebno za kasnejše učinkovito vključevanje v glasbeno delo v raznovrstnih oblikah poklicnega glasbenega delovanja.

Operativni cilji

Izvajanje predmeta vključuje:

- osnove vokalne tehnike in vse značilnosti petja v skupini;
- zavedanje intonacije in ritma ter spremljanje zvočnih gibanj in notnega zapisa;
- zavedanje metruma in ritma ter razvijanje občutka za skupni utrip skupine;
- zavedajo pomena glasbenih misli;
- spretnost *a vista* petja in slušno predstavo notnega zapisa;
- razvijanje harmonskega posluha ter linearne in vertikalne intonacije;
- odnos do različnih vrst notnih zapisov in slogov v glasbi;
- odzivanje na dirigentove kretnje in sugestije;
- pevs kotehnične prvine (telesno sproščanje, ogrevanje, dihalne in pevs kotehnične vaje, posebno pozorno spremljanje razvoja fiziološko še ne dokončno razvitih mladih pevskih organov itd.) s postopnim in sistematičnim premoščanjem danih ali predhodno pridobljenih pevs kotehničnih pomanjkljivosti posameznikov ter razvijanjem pevskih sposobnosti posameznih dijakov;
- sistematično razporeditev glasbenih in poustvarjalnih prvin (metrum, ritem, individualna in skupinska linearna in vertikalna intonacija, medsebojno poslušanje, tempo in odnos med tempi, dikcija itd.; dinamika, agogika, oblikovanje zvoka celote, deklamacija in dramaturgija besedila in glasbe itd.);
- izbiro primerne sporeda, ki je prilagojen mladosti, telesni razvitosti dijakov in vhodni pevski dospelosti ter predvsem različnosti vsakoletne generacije dijakov posameznega letnika in s tem celotnega pevskega zbora;
- spremljanje fiziološkega razvoja telesno in pevsko še ne dozorelih dijakov in njihovih glasov ter ustrezno prilagajanje (menjavanje glasovih leg, pravočasna zaznava pevskih problemov posameznega dijaka, ustrezna zdravniška oz. foniatrična oskrba itd.);
- prilagajanje pevs kotehnični dospelosti in razvoju dijakov, njihovemu razumevanju glasbenega dela in izvajalsko-čustveni odzivnosti;
- sprotno in stalno motiviranje za ustvarjalno delo in sodelovanje v skupini ter sodelovanje zbora na nastopih, koncertih, na slovenskih ter mednarodnih zborovskih srečanjih in tekmovanjih, s katerimi dijaki vzpostavljajo ustvarjalen in kritičen odnos in stik z glasbeno-kulturnim dogajanjem zunaj pedagoškega procesa.

Vsebine

Podrobna vsebina predstavlja predlog mogočega repertoarja za mešani zbor glede na zgodovinski razvoj zborovske glasbe, različne sloge in glasbene vrste, razmerja med duhovno in posvetno glasbo ter načine in navade petja v skupini za vsa tri leta izvajanja predmeta ne glede na posamezni letnik, glede na potrebno dijakovo splošno poznavanje vokalne glasbe oz. zborovske literature itd. Izvajalec predmeta vsebine razporeja in izbira glede na predlagani zapisani in/ali drug primeren oz. podoben izbor, zasedbo zbora, glasovno razvitost in usposobljenost dijakov ter njihovo dosedanje pevsko znanje in izkušnjo. V izbor vključuje *a cappella* skladbe in skladbe s klavirjem, z drugimi inštrumenti in/ali vokalno-inštrumentalne skladbe, pri predlagani renesančni zgodnjebaročni in baročni glasbi pa omogoča uporabo akordičnih in/ali basovnih melodijskih inštrumentov v smislu *bassa continua* in podobnih izvajalskih praks. Vsebine so razvrščene kronološko in/oz. po glasbenih slogih. Minimalno letno količino izvajane vsebine predstavlja izvedba samostojnega koncerta.

Evropska glasba

Gregorijanski koral

- Himna za praznik sv. Janeza Krstnika
- Sekvenca Veni Creator Spiritus
- Missa de Angelis
- Graduale Romanum, izbor
- Liber usualis, izbor

Zgodnje večglasje

- G. Dufay, poljubne skladbe
- J. Desprez, Tu pauper refugium
- J. Desprez, O, Jesu, fili David
- J. Desprez, Mille regretz
- J. Desprez, El grillo
- Druge primerne skladbe

Renesansa

- J. Handl-Gallus, Zbirki Harmoniae morales in Moralia, izbor
 - En ego campana
 - Dulcis amica veni
 - O mors
 - Heroes pugnate viri
 - Si vox est canta
 - Musica noster amor
 - (še druge skladbe iz obeh zbirk)
- J. Handl-Gallus, Zbirka Opus musicum, izbor
 - Resonet in laudibus
 - Omnis de Saba venient
 - Laus et perennis gloria
 - Patres, qui dormitis in Hebron
 - Media vita in morte sumus
 - Še druge primerne skladbe iz zbirke
- J. Handl-Gallus, Zbirka Selectiore squaedam missae
 - Missa Canonica, izbor

Missa super Un gay Bergier, izbor
 Še drugi primerni mašnih stavki iz zbirke
 G. P. da Palestrina, Super flumina babylonis
 O, crux, ave
 M. A. Ingenieri, O, bone Jesu
 G. Gastoldi, Amor vittorioso
 B. Donato, Chi la gagliarda
 A. Banchieri, Contappunto bestiale alla mente
 Balletti in frottole drugih skladateljev
 J. Arcadelt, Il bianco e dolce cigno
 Ave Maria
 A. Willaert, primerna skladba
 P. Passereau, Il est bel et bon
 C. Janequin, primerna skladba
 O. di Lasso, Gloria Patri
 Moteti, izbor
 Che bon Echo
 Bon jour mon choeur
 Madonna ma pieta
 Quand mon mari vient de dehors
 Matona mia cara
 H. L. Hassler, Tanzen und springen
 Jungfrau, dein schön Gestalt
 Mein Lieb will mit mir kriegen
 Th. Morley, April is my Mistres face
 I love, alas, I love thee
 Now is the motnh of Maying
 J. Dowland, Come again
 J. Farmer, Fair Philliss I saw
 Th. Weelkes, Hark, all ye lovely saints
 W. Byrd, Ave verum corpus
 Druge primerne skladbe

Barok

M. Praetorius, Es ist ein Roos entsprungen
 Sie ist mir lieb
 H. Schütz, Ehre sei dir, Christe
 A. Hammerschmidt, Machet die Torre auf
 C. Monteverdi, Lasciate mi morire
 Ecco, mormorar l'onde
 J. D. Zelenka, primeren izbor iz kantatne literature
 G. Ph. Telemann, primeren izbor iz kantatne literature
 J. S. Bach, primerni odlomki iz kantat
 Harmonizacije protestantskih koralov
 Skladatelji družine Bach, izbor primernih skladb
 G. Fr. Händel, primerni odlomki iz oratorijev

Dunajski klasicizem

Kanoni dunajskih klasikov
 M. Haydn, Tenebrae factae sunt
 O vos omnes

J. Haydn, Štirje mešani zbori
Abendlied zu Gott
W. A. Mozart, Kyrie K 90
Krajši moteti
Primerni odlomki kantatnih skladb

Romantika

F. Mendelssohn – Bartholdy, Die Nachtigal
Im Walde
Kyrie (iz Deutsche Liturgie)
Heilig
F. Schubert, izbor primernih skladb
R. Schumann, Das Hochlandmädchen, iz op. 55
Druge primerne skladbe, iz op. 55
J. Brahms, In stiller Nacht
Waldenacht
O, süßer Mai
Mein herzens Mild
G. Rossini, Il carnevale
A. Bruckner, Locus iste
M. Reger, Unser lieben Frauen Traum
E. Grieg, How fair is thy face – iz Four Psalms
Ave maris stella
E. Elgar, Ave verum corpus
C. Saint-Saëns, Ave verum corpus
P. I. Čajkovski, Slavček
Otče naš
S. Rahmaninov, Bogoroditse Djevo
Primeren izbor druge pravoslavne glasbe
A. Dvořák, izbor primernih skladb iz zbirk
L. Janáček, izbor sakralnih skladb in iz zbirk posvetne zborovske glasbe
Druge primerne skladbe slovanskih skladateljev

20. stoletje

Z. Kodály, Esti dal
Adventi ének
Túrót eszik a cigány
B. Bartók, Štiri slovaške pesmi
G. Orbán, Daemon irrepit callidus
P. Hindemith, Six Chansons, izbor
M. Duruflé, Ubi caritas
J. Sibelius, Drömmarna
L. Bárdos, izbor primernih skladb
G. Ligeti, Magány
J. S. Bach/K. Nystedt, Komm süßer Tod
K. Nystedt, Laudate Dominum
T. Kverno, Ave maris stella
O. Lindberg, Pingst
L. Edlund, Meditation (Zwei phonetische Etuden)
V. Miškinis, O, salutaris hostia
Cantate Domino

R. Murray Shafer, Felix's Girls
M. Lauridsen, Les Chansons des Roses
E. Whitacre, Lux aurumque
Druge primerne sodobne skladbe

Slovenska glasba

Protestantske pesmi – J. Močnik, I. Florjanc, izbor
NN – I. Florjanc, Nu pujte pujte vsi ljudje

Renesansa

J. Handl-Gallus (zastopan pri evropski glasbi)

Barok

G. Plautzius, izbor iz zbirke Flosculus vernalis
G. Puliti, izbor Pulitijevih skladb iz zbirke Monumenta artis musicae

Sloveniae

J. K. Dolar, Nisi Dominus
Druge primerne baročne skladbe

19. stoletje in romantika

G. Rihar, izbor skladb iz zbirke Knjižnica cerkvenega glasbenika
A. Vavken, izbor skladb iz zbirke Knjižnica cerkvenega glasbenika
L. Cvek, izbor skladb iz zbirke Knjižnica cerkvenega glasbenika
A. Nedved, Nazaj v planinski raj
B. Ipavec, Ej, tedaj ...
F. Gerbič, Pomladna
 Bučelar
A. Foerster, Ave Maria iz opere Gorenjski slavček
A. Foerster/S. Mihelčič, Planinska
p. H. Sattner, Pesem žalno poje duša moja
 Marija, če gledam tvoj mili obraz
 Kyrie eleison, Sanctus (Missa Seraphica)
E. Adamič, V snegu
 Večerna pesem II.
G. Krek, Tam na vrtni gredi
A. Schwab, Kukavica
S. Premrl, Zdravljica
P. Jereb, Že pada mrak v dolino
Druge primere romantične skladbe

20. stoletje

M. Kogoj, Trenutek
 Večerni zvon
J. Ravnik, Ženjica
 Poljska pesem
A. Lajovic, Lan
 Pomladni spev
 Kiša
M. Lipovšek, Richepinov motiv
V. Ukmar, Skica na koncertu
A. Srebotnjak, Kraška jesen
 Pesem
U. Vrabc, Veter
L. Lebič, Vem, da je zopet pomlad

- Ne vem, kdo bolj je tožen
- J. Jež, Po jezeru
- A. Čopi, Ave Regina caelorum
Ave Maria
- D. Močnik, Verbum supernum prodiens
Approbatio sobrietatis
Gazela št. 5
Pod oknom
- Druge primerne sodobne skladbe
- Uvajanje v slovensko improviziranje večglasja
 - Petje v tercah/sekstah
 - Dvoglasja z dodajanjem tretjega glasu in/ali basiranja
 - Štiri- ali večglasje
 - Agogične in druge značilnosti slovenskega ljudskega petja
 - Spoznavanje narečnih posebnosti slovenskega ljudskega pesemskega izročila
- Priredbe slovenskih ljudskih pesmi za zbor
 - Izbor skladateljev oz. prirejevalcev ljudskih pesmi
 - M. Hubad, O. Dev, M. Kogoj, F. Marolt, M. Tomc, V. Mirk, Z. Švikaršič, L. Kramolc, U. Vrabc, L. Lebič, P. Merku, J. Jež, U. Krek, K. Pahor, A. Kumar, A. Čopi, D. Močnik, H. Lavrenčič idr.
 - Primerne priredbe ljudskih pesmi drugih slovenskih skladateljev
- Druge zvrsti zborovske glasbe
 - Jazz
 - Izbor primernih skladb
 - Spiritual in gospel
 - Izbor primernih skladb

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja glasu in izvajanja glasbe v skupini, kar se izraža na področjih pevske tehnike in obvladovanja glasu, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajane programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in pomenijo tisto kakovost in količino znanja, spretnosti in veščin, ki so nujno predznanje za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja glasu in izvajanja glasbe v skupini, pri čemer sta omejeni vokalna tehnika in izraznost izvajanja glasbe in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona. Kljub temu da se pojavljajo napake v notah, ritmu, slogu, da je spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak, da sta omejeni interpretacija in muzikalna izvedba in da je morda malo lažji tudi sam glasbeni program, pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe.

Minimalni standard znanja iz predmeta zbor v posameznem letniku so te prvine:

- dijakova aktivnost na vajah je skromna, njegov prispevek k delu v skupini je minimalen;
- dijak na nastopih sodeluje občasno;
- dijak delno obvlada zahtevani spored;
- dijak zmore svoj glas odpeti kljub intonančnim in ritmičnim netočnostim;
- dijak le nakaže oblikovanje glasbe in je pri tem neizrazit;
- dijak samo delno upošteva agogične in dinamične oznake;
- dijak se skromno odziva na dirigentove kretnje;
- dijak pevs kot tehnično napreduje minimalno.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Delo temelji na poznavanju dijakovega tehničnega in muzikalnega znanja ter psihofizičnih sposobnosti. Učni načrti so le podlaga za delo. Praksa namreč kaže, da prihaja v razvoju posameznikov do precejšnjih razlik, ki jih je treba pri pouku usklajevati in jih ni mogoče predvideti vnaprej. Tako so pozitivna in negativna odstopanja od splošnega programa dopustna, mogoča in celo nujna. V praksi to pomeni prilagajanje načina poučevanja in napredovanja dijakovim individualnim sposobnostim, psihofizični in emocionalni sposobnosti. Učitelj predmeta naj to primerno upošteva pri ocenjevanju.

V poteku pouka predmeta je treba posebno pozornost nameniti tistim tehničnim in izvedbenim prvinam, ki se pri posameznem dijaku oz. v skupini pokažejo kot pomanjkljive.

Širok izbor literature učitelju omogoča izbor del, ki bodo najbolj koristila posamezniku in skupini v vsakršnih okoliščinah pouka. Dijaki naj znanje stopnjujejo glede na individualne zmogljivosti in zmogljivosti skupine ob upoštevanju vsega temeljnega znanja, ki omogoča razvoj in posredno izvedbo zahtevnejše literature.

Posebno pozornost velja nameniti *a vista* petju kot potrebni poti do samostojnega vidnega in slušnega razumevanja glasbenega zapisa in to naj temelji na analizi glasbene oblike in harmonije, ne samo na akustičnih in vizualnih predstavah. Dijaka je treba spodbujati k samostojnemu študiju skladb v okviru učnega programa in tudi posebnih zanimanj, ki jih oblikuje med šolanjem. Prav tako ne smemo zanemariti *a vista* petja in improvizacije, ki omogoča dijaku, da se hitreje znajde v nepredvidljivih okoliščinah.

Priporočljivo je, da dijak nastopa na internih in javnih nastopih v okviru šole. Koristno pa je tudi sodelovanje na nastopih zunaj šole, na revijah ter raznih tekmovanjih zborov doma in v tujini.

Slovensko ljudsko pesemsko izročilo je treba predstaviti kot posebnost in dragocenost slovenske istovetnosti, ki je enakovredna ali morda še bolj močna značilnost v primerjavi z jezikom. Vpeljevanje naj poteka postopoma in v smeri rasti od najbolj preprostih do vse zahtevnejših oblik. Smiselno je izhajati iz (pred)znanja dijakov oz. njihovega repertoarja.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati sam pouk; dijak tako spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti profesionalnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov, ki pomembno vplivajo na to dejavnost.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremljanja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojemanja, raven znanja in njegove zmožnosti, pa tudi daje dijakom povratne informacije o njihovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih

dosežkov znanja in morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in realno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznih dijakov. Na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt dijakovega nadaljnjega dela ter dajemo jasnejše napotke za učinkovitejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje pri pouku oz. na vaji zbor.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar spodbuja skupinsko delo, izmenjavo izkušenj in usklajevanje meril.

Ocenjevanje

Glede na naravo pouka predmeta zbor dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo izbranih glasbenih vsebin na vajah zbor, z ustnim preverjanjem znanja in na nastopih zbor. Ocena je razredna. Ocenjujemo pevskotehnično obvladovanje glasu, natančnost in zanesljivost izvedbe, glasbeno izražanje in izvajanje programa glede na njegovo težavnost.

Ocenjevanje dijaka pri predmetu zbor vsebuje te prvine:

- odnos in odgovornost do dela in dela v skupini;
- individualna kakovost izvajanja;
- poustvarjalni prispevek na nastopih.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljše didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasne obravnave sorodnih vsebin in podobno. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se različno medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki: pri petju v glasovnih ali komornih skupinah, v vokalno-instrumentalnih sestavih, pri korepeticijah in sodelovanju v različnih zborih ipd. Svoja glasbenoteoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, pa tudi zgodovine, zgodovine umetnosti, zlasti glasbene zgodovine pa lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbi skladb. Ob razločevanju in prodiranju v zakonitosti posameznih slogov v glasbi si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega zgodovinskega obdobja slovenske in evropske umetnosti in zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so splošnejše narave, o čemer govorijo številne specifične mednarodne študije in raziskave. Slovensko ljudsko pesemsko izročilo se neposredno navezuje na državljansko vzgojo, slovensko zgodovino itn.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa za predmet zbor zahtevajo za uresničevanje:

- dovolj veliko, akustično primerno, dovolj osvetljeno učilnico;
- stole brez naslonjal za roke in notne mape za vse dijake;
- klavir;
- dostop do kakovostnega notnega gradiva in možnost arhiviranja;
- možnost pridobivanja notnega gradiva v skladu z veljavno avtorskopravno zakonodajo;
- avdio in video opremo za poslušanje in snemanje;
- priporočljiva so notna stojala in stopnice za zbor.

7 ZNANJE IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanje
Učitelj	Zborovsko dirigiranje ali dirigiranje ali glasbena pedagogika ali sakralna glasba; kompozicija in glasbena teorija ali petje (z ustreznimi zborovodskimi izkušnjami).